

Dator teknik och Realtidssystem

Fö5

Real-time kernel + Real-time OS

Agenda

- Reflektion Lab2 och Lab3
- Repetition Lab4
- Real-time kernel + Real-time OS
- Stark/Svag semafor + semafor med time-out
- Information till Lab5

Reflektion Lab 2 och Lab 3

main.c

```
void * clock_task(void *unused)
{
    int hours, minutes, seconds;

    while(1) {
        clock_get_time(&hours,&minutes,&seconds);
        display_time(hours,minutes,seconds);

        if (clock_time_for_alarm()) {
            clock_activate_alarm();
        }

        ...
        clock_nanosleep( ...
        clock_increment_time();
    }
}
```

clock.c (module)

```
/* clock data type */
typedef struct {
    time_data_type time;
    time_data_type alarm_time;
    int alarm_enabled;
    pthread_mutex_t mutex;
    sem_t start_alarm;
} clock_data_type;

static clock_data_type Clock;

void clock_init( ...

void clock_set_time( ...

void clock_set_alarm( ...

Void clock_increment_time( ...
```

Lämpligen bor trådarna i main.c tillsammans med huvudprogrammet.

alarm_thread1:

```
while(1)
{
    sem_wait(&S);
    display_alarm_text();
    usleep(1500000);
    if (alarm_still_enabled())
    {
        sem_post(&S);
    }
}
```

alarm_thread2:

```
while(1)
{
    sem_wait(&S);
    while (alarm_still_enabled())
    {
        display_alarm_text();
        usleep(1500000);
    }
}
```

Alarm_thread1 är "oortodox". Man kan t ex inte kan skilja på en yttre och inre aktivering (via sem_post). Alarm_thread2 är en bättre lösning.

alarm_still_enabled() läser av gemensam resurs alarm_enabled inom mutex:ar.

Vad handlade Lab 3 om egentligen?

Skulle figurerna åka hiss och ”**bara hinna**” gå av/på innan hissen åkte vidare?

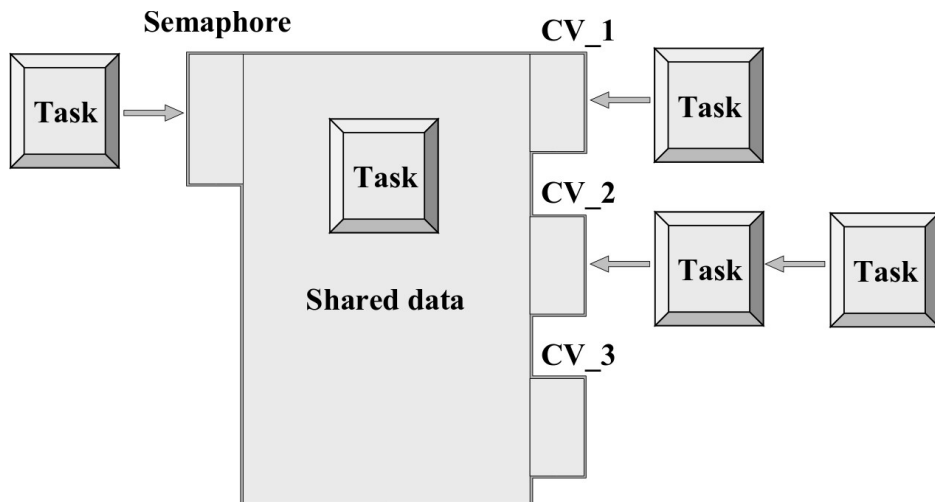
Nej!

Väntetider (usleep) är bara till för att vi människor ska hinna se vad som händer. Alla trådar ska fungera, dvs figurerna ska kunna gå av/på utan problem, även om det inte finns några väntetider (usleep).

Dvs, uppgiften var att få samtliga trådar att göra sitt arbete skyddat via en monitor, dvs mutex, händelsevariabel och tillhörande funktioner.

I Lab 3 sköter varje resande (tråd) sig själv, dvs går av/på hissen av egen kraft.

Monitor:

- En abstrakt datatyp (struct) med datafält för delade resurser
- Semaforer samt händelsevariabler för att skydda delade resurser
- Funktioner för att via semaforer och händelsevariabler använda delade resurser

Det räcker inte med att *bara* skydda enskilda datafält, utan även *konsistensen (samhörigheten)* mellan datafälten behöver skyddas.

thread1:

```
while(1)
{
  mutex_lock(&M)
  ...
  ...
}
```

thread2:

```
while(1)
{
  ...
  ...
  mutex_unlock(&M)
}
```

- Mutex fungerar inte mellan trådar, dvs samma tråd måste både låsa och låsa upp. (Det går dock med en semafor, via `sem_wait` och `sem_post`)
- Däremot kan olika trådar använda samma mutex, förstås. (Vilket är nödvändigt för att skydda samma gemensamma resurs)


```
while(1)
{
  if (villkor)
    mutex_lock(&M);
    ...
    ...
  if (villkor)
    mutex_unlock(&M);
}
```

```
while(1)
{
  mutex_lock(&M);
  while (villkor)
    cond_wait(&C,&M);
    ...
  cond_broadcast(&C);
  mutex_unlock(&M);
}
```

- Det funkar inte att skapa villkorligt kritiska regioner genom att via ett villkor köra `mutex_lock` (dvs Wait) eller `mutex_unlock` (dvs Signal). Dvs, använd villkorsvariabler och `Await` och `Cause` till villkorligt kritiska regioner.

Type casting

```
void *user_thread(void *unused)
{
    int id;
    ...
    pthread_create(...,
                   passenger_thread,
                   (void *) &id);

    sem_wait(&S);
    id++;
    ...
}
```

```
void *passenger_thread(void *idptr)
{
    int *tmp = (int *) idptr;
    int id = *tmp;
    sem_post(&S);
    ...
}
```

Även följande fungerar:

```
int id = *(int*) idptr;
```

Tillverkaren av `pthread_create` kan inte veta vilken typ av argument användaren vill använda, därav `(void *)` en pekare av obestämd typ, som hos den startade tråden sedan kan tolkas (cast:as) till rätt typ.

Reflektion : Lab 3

Skilj på dessa :

Semafor-operation	Linux	Simple-OS
Wait	<code>sem_wait(&S)</code>	<code>si_sem_wait(&S)</code>
Signal	<code>sem_post(&S)</code>	<code>si_sem_signal(&S)</code>

Mutex-operation	Linux	Simple-OS
Lock	<code>pthread_mutex_lock(&M)</code>	
Unlock	<code>pthread_mutex_unlock(&M)</code>	

Händelse-operation	Linux	Simple-OS
Await	<code>pthread_cond_wait(&C, &M)</code>	<code>si_ev_await(&C)</code>
Cause	<code>pthread_mutex_broadcast(&C, &M)</code>	<code>si_ev_cause(&C)</code>

Repetition Lab 4

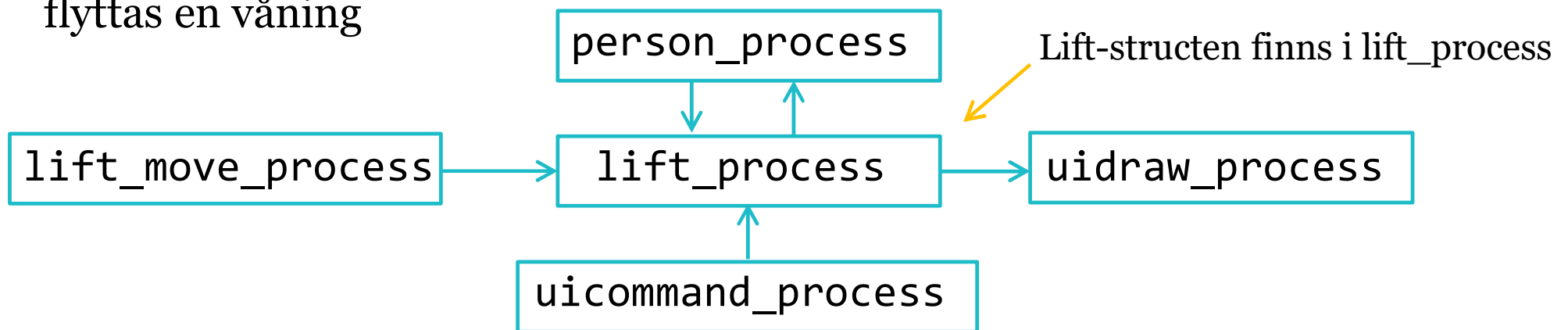
Lab4 : Message passing

Inga trådar, inga mutexar, inga semaforer, bara processer och meddelanden.

person_process skickar ett TRAVEL-meddelande till lift_process:

* Skapa en person på våning X och skicka ett TRAVEL_DONE till mig när personen nått sin våning Y.

* lift_move_process skickar MOVE-meddelanden varje gång hissen ska flyttas en våning

Notering: `draw_lift` får bara anropas från en process (annars konflikt med Java-interfacet). Detta sker ifrån `uidraw_process`. (Lift-strukturen skickas till `uidraw-processen` som ett meddelande.)

Message passing

Funktioner: (ingår i `messages.c` / `messages.h` i uppgift 4)

```
int message_receive(char *msg, int length, int queueid);  
// Tar emot meddelanden på angiven meddelandekö, returnerar längden.  
// Meddelanden skrivs till buffern msg och får max vara längden length.  
// Blocking (väntar på ett meddelande innan den returnerar)  
  
void message_send(char *msg, int length, int queueid, int priority);  
// Skickar meddelandet i buffern msg av längden length till angivet  
// queue-id med angiven prioritet.  
// Non-blocking (om det finns plats i kön, annars blocking)
```

Implementationen av `messages` liknar `put_item/get_item`

Type casting

```
void liftmove_process(void)
{
    struct lift_msg m;
    ...
    m.type = LIFT_MOVE;
    message_send((char *) &m,
                 sizeof(m),
                 QUEUE_LIFT,
                 0);
    ...
}
```

```
void lift_process(void)
{
    char msgbuf[4096];
    ...
    int len = message_receive(msgbuf,
                              4096,
                              QUEUE_LIFT);
    ...
    struct lift_msg *m;
    m = (struct lift_msg *) msgbuf;
    switch (m->type) {
        case LIFT_MOVE:
```

Tillverkaren av `message_send` vill att meddelandet ska vara en sträng (`char *`), vilket medför att användaren måste tala om hur stort meddelandet är. Mottagaren, `message_receive`, måste sedan tolka om (cast:a) strängen till rätt typ innan användning.

Zombie-processer eller Orphan-processer

- En Zombie-process är egentligen avslutad, men den finns fortfarande kvar i processlistan
- En Orphan-process är en kvarvarande (föräldralös) process

Om programmet kraschar eller på annat sätt avslutar på "felaktigt" sätt, kan man behöva slå ihjäl kvarvarande processer:

```
-bash-4.2$ ps aux | grep lift_messages
andni65 13932 0.0 0.0 8612 664 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14002 0.0 0.0 8612 124 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14003 0.0 0.0 8612 336 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14004 0.0 0.0 8612 124 pts/0 S 17:49 0:00 ./lift_messages
andni65 14221 0.0 0.0 112812 988 pts/0 R+ 17:50 0:00 grep --color=auto lift_messages
-bash-4.2$ killall -9 lift_messages
[1]+ Killed ./lift_messages
-bash-4.2$
```


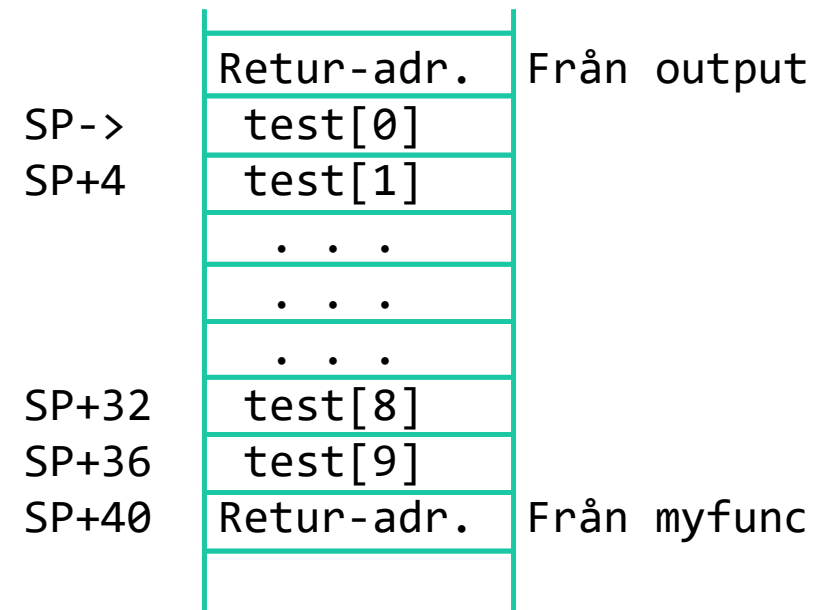
Real-time kernel + Real-time OS

Stackens användningsområde

- JSR / RTS : Returadress
- Temporärdata (push / pop)
- Parameteröverföring till funktioner

```
void myfunc(void) {  
    int i; // hamnar kanske i register  
    int test[10]; // hamnar på stacken  
    for (i=0; i<10; i++) {  
        test[i]=42;  
    }  
    output(&test);  
}
```

Stackens innehåll vid anrop av output:

Stacken är en mycket viktig del av tillståndet för en task

Stackens användningsområde

68000-kod för subrutinen:

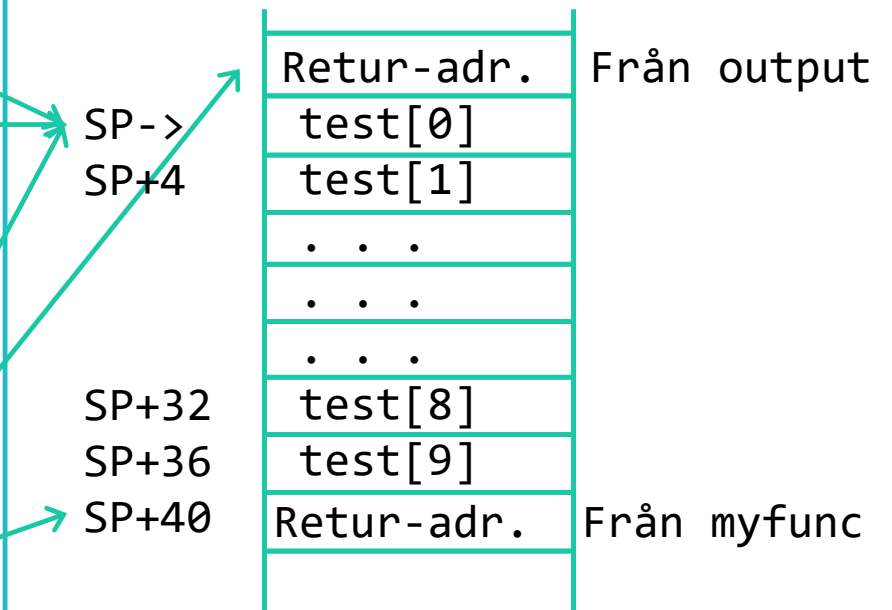
```

myfunc:
  move    #10,d0      ; initiera loopräknare
  add.l   #-40,a7     ; justera stackpekare a7
  move.l  a7,a0       ; kopiera a7 till a0
loop:
  move.l  #42,(a0)+   ; skriv 42 till stack,a0++
  add     #-1,d0      ; minska loopräknare
  bne     loop        ; nästa loopvarv

  move.l  a7,a0       ; a0 pekar på test[]
  jsr    output       ; anropa subr. output
  add.l  #40,a7       ; återställ stackpekare
  rts

```

Stackens innehåll vid anrop av output:

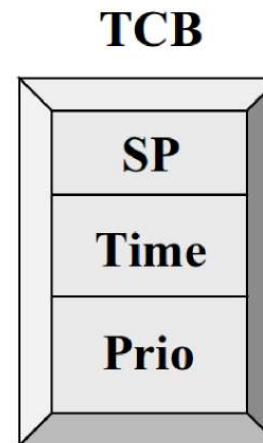
Stackens användningsområde

En CPU lagrar sitt tillstånd på följande ställen (förenklat):

- CPU:ns Register (flera stycken)
- CPU:ns PC
- CPU:ns Stackpekare

En process lagrar sitt tillstånd i:

- En egen stack
- Ett TCB – Task Control Block

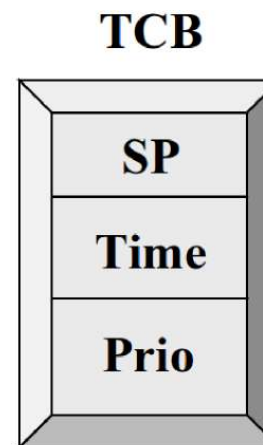
SP : stackpekare

Time : tid att vänta

Prio : processens prioritet

TCB i ett mycket enkelt OS:

- Plats för att spara SP (vid processbyte)
  - Ingen plats behövs i TCB för PC och register, då dessa sparas på stacken
- Plats för timervärde (för usleep t ex)
- Prioritet (för att avgöra vilken process som ska få köra)
- I SimpleOS, två fält till:
  - Task ID
  - valid-flagga
- I Linux är TCB nästan 6 kilobyte stor!

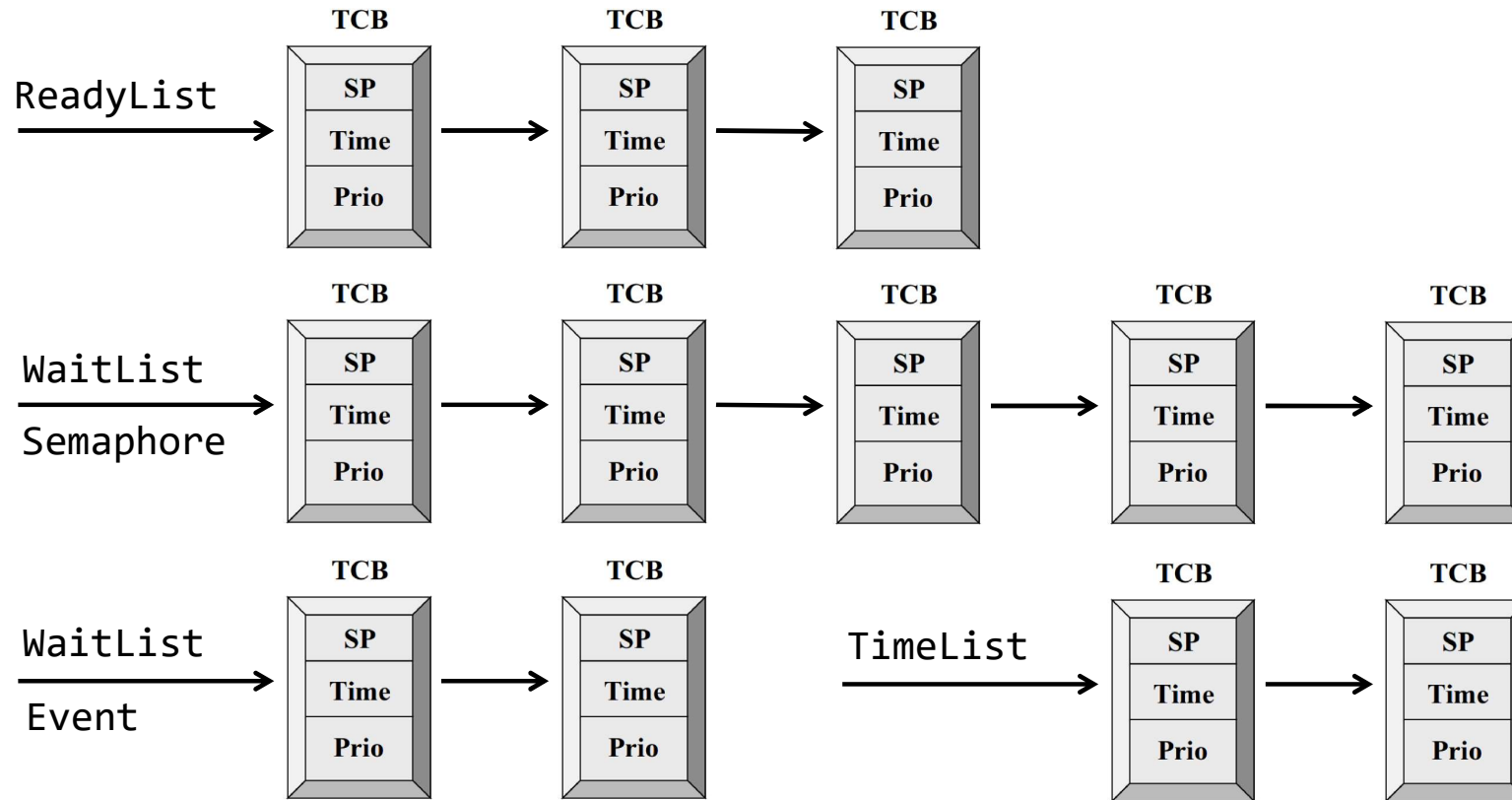

SP : stackpekare

Time : tid att vänta

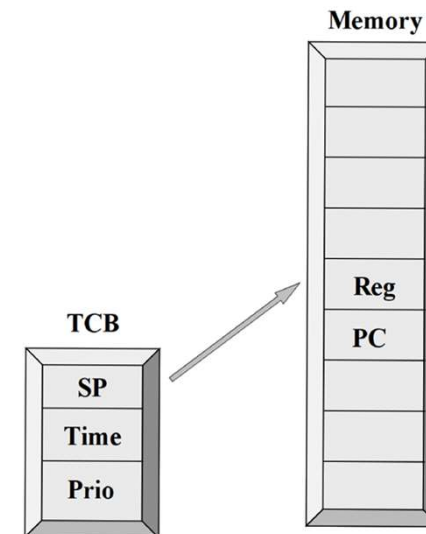
Prio : processens prioritet

TCB : Olika listor

- En process kan implementeras som en C-funktion
- Processen har ett eget stackutrymme (skapas vid t ex pthread_create)
- Vid ett processbyte (task switch) inaktiveras en process och en annan återupptas (eller startas för första gången)
- En process sparar in sin kontext när den inaktiveras, och återställer kontexten när körning av processen återupptas
- Kontexten (CPU:ns register och programräknare PC, för körande process) sparas på processens stack enligt en given konvention (ordning)

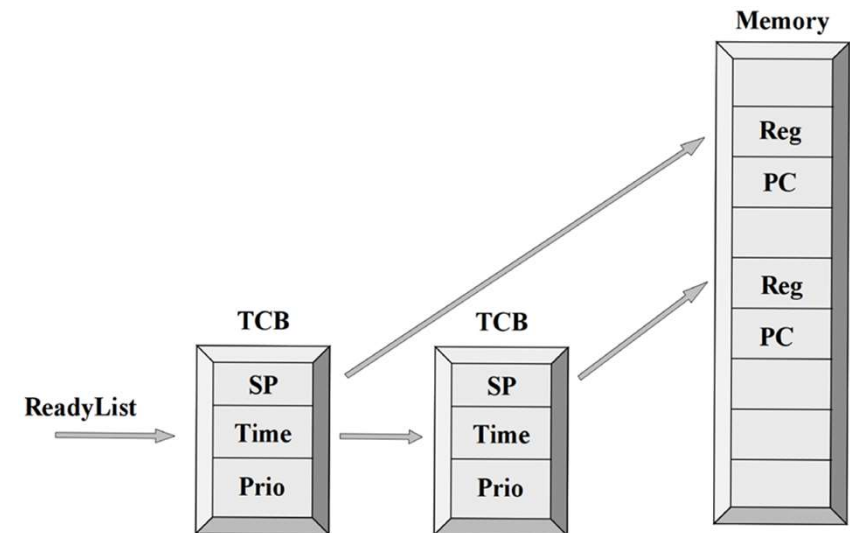
En icke körande process:

Processer : starta

- Skapa ett TCB, fyll i värden för prioritet och tid (typiskt 0)
- Skapa ett stackutrymme för processen i minnet
- Skriv värdet för PC, vilket är startadressen för den funktion som utgör processen, i stacken
- Skriv värden för önskat starttillstånd hos registeruppsättningen, i stacken
- SP pekar nu på toppen av stacken, så spara SP i TCB
- Processen är nu redo att starta, lägg in TCB i en ReadyList

Två processer, redo att köra:

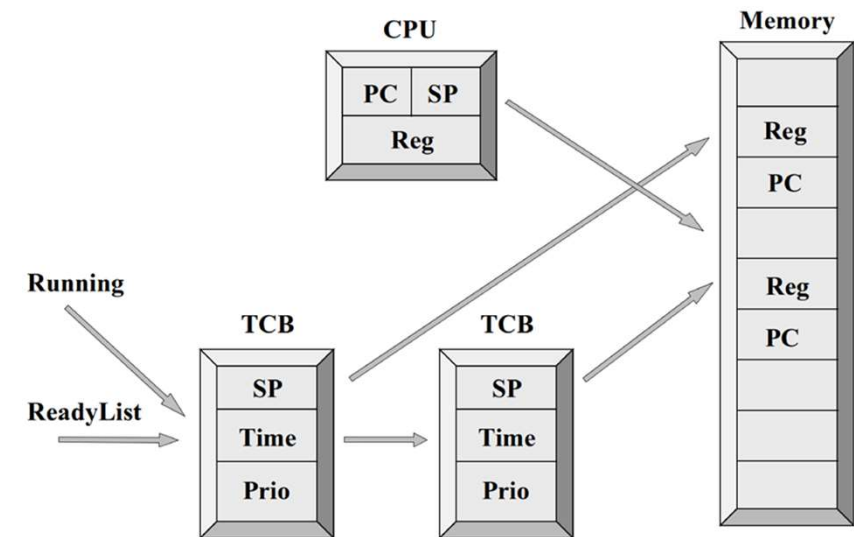

Processer : starta

- I SimpleOS finns en ReadyList, som innehåller ID för alla processer som vill köra
- Den av dessa processer som har högst prioritet markeras som Running och kommer att få köra genom att en assemblerrutin:
  - Läser SP från TCB till CPU:ns stackpekare
  - Läser in register från processens stack till CPU:n
  - Läser in PC från processens stack till CPU:n, och därmed sker hopp till processens adress och processen startar
- Processens kontext har återställts till CPU:n

Två processer, den ena startar:

Processer : växla/byta : orsak

- När byter man process?
  - En ny process skapas med högst prioritet
  - Körande process anropar wait, på en semafor och blir väntande
  - Körande process anropar wait, på en timer (`usleep()` el. `si_wait_n_ms()`)
  - En process har väntat färdigt på en timer och har högre prio än körande process
  - En process gör signal/post på en semafor som som en process med högre prioritet väntar på
  - Processbyte kan även initieras av något avbrott, t ex då körande process kört tillräckligt länge och det är dags för nästa process att köra enligt någon prioritetsregel
- Anrop av `si_wait_n_ms()` (motsv. `usleep()`)
  - Uppdatera TCB med fördröjningsvärdet
  - Spara ner pc och register på stacken, sp i TCB
  - Ta bort processen från `ReadyList[]`
  - Lägg in processen i `TimeList[]`
  - Växla till högst prioriterad process i `ReadyList[]` (dvs anropa `Schedule`)
- Med jämna mellanrum ifrån ett klockavbrott:
  - Räkna ned fördröjningsvärdet för alla processer i `TimeList[]`
  - Om värdet nått noll, flytta tillbaka processen till `ReadyList[]`
  - Växla till högst prioriterad process i `ReadyList[]` (dvs anropa `Schedule`)

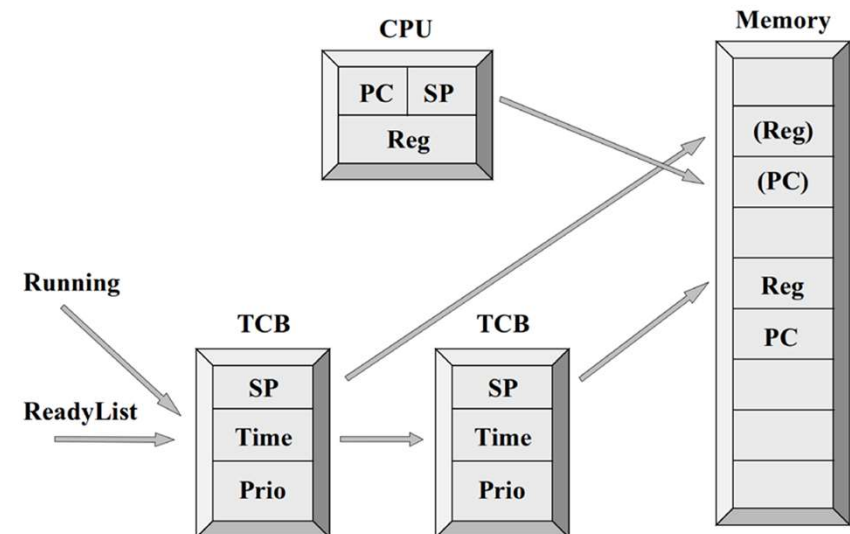
Processer : växla/byta : justera TCB

- Justera fälten i TCB för körande process, om det behövs:
  - `usleep()` el. `si_wait_n_ms()` har anropats
  - prioriteten för processen har ändrats

Observera att (Reg) och (PC) på stacken för körande process nu betraktas som inaktuella då de kan ha skrivits över av temporärdata under tiden processen har kört.

SP i TCB för körande process pekar just nu fel, men kommer snart att uppdateras under själva bytet.

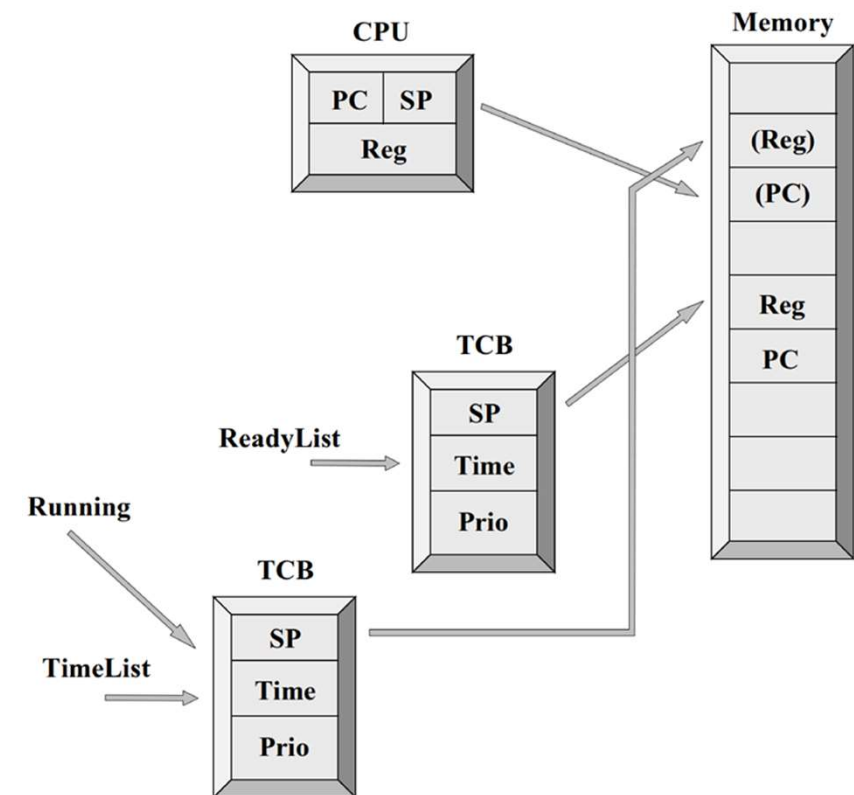
Processbytet förbereds:

Processer : växla/byta : byt lista

- Flytta TCB för körande process från ReadyList till en annan lista:
  - TimeList, om t ex usleep() el. si_wait_n_ms() anropats
  - Någon annan "WaitList", beroende vad man väntar på, t ex en semafor/mutex eller en händelsevariabel

Körande process nu i TimeList:

Processer : växla/byta : spara kontext

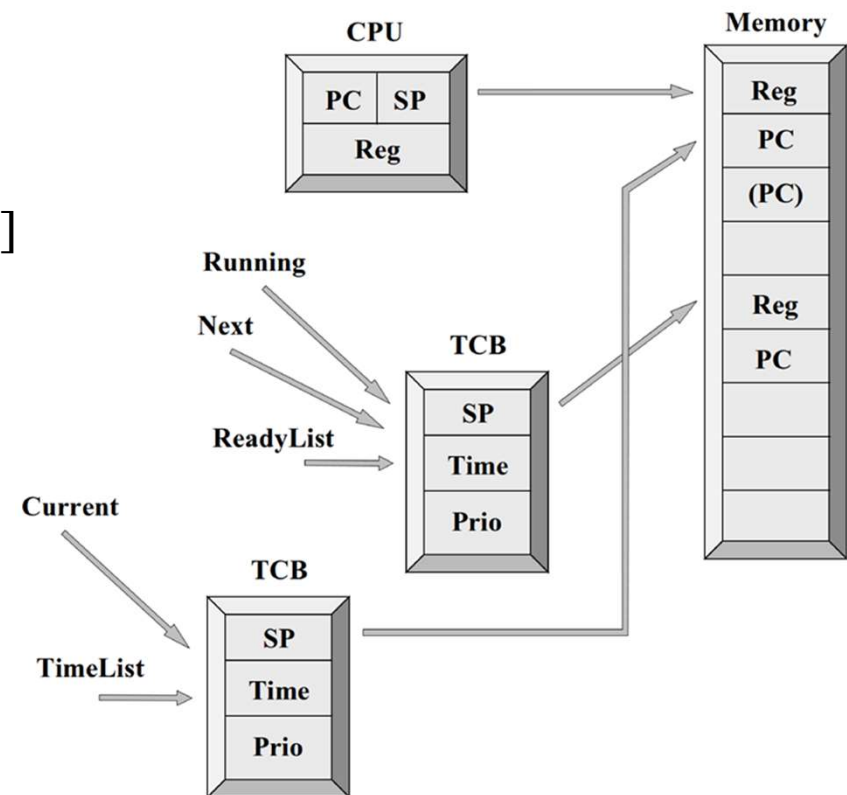
- Leta upp nästa process, den med högst prioritet i ReadyList, och markera den med Next
- Markera körande process med Current
- Markera den process som ska bli körande, dvs Next, med Running
- Kopiera PC i CPU till stacken för körande process [%]
- Kopiera Reg i CPU till stacken för körande process [%]

Vi har ännu inte bytt process, men flyttad körande process till TimeList och sparat processens kontext på stacken.

(PC) på stacken upptas av temporärdata för körande process.

[%] Dessa steg kan åstadkommas med ett mjukvaruavbrott.

Kontext på stacken för körande process:

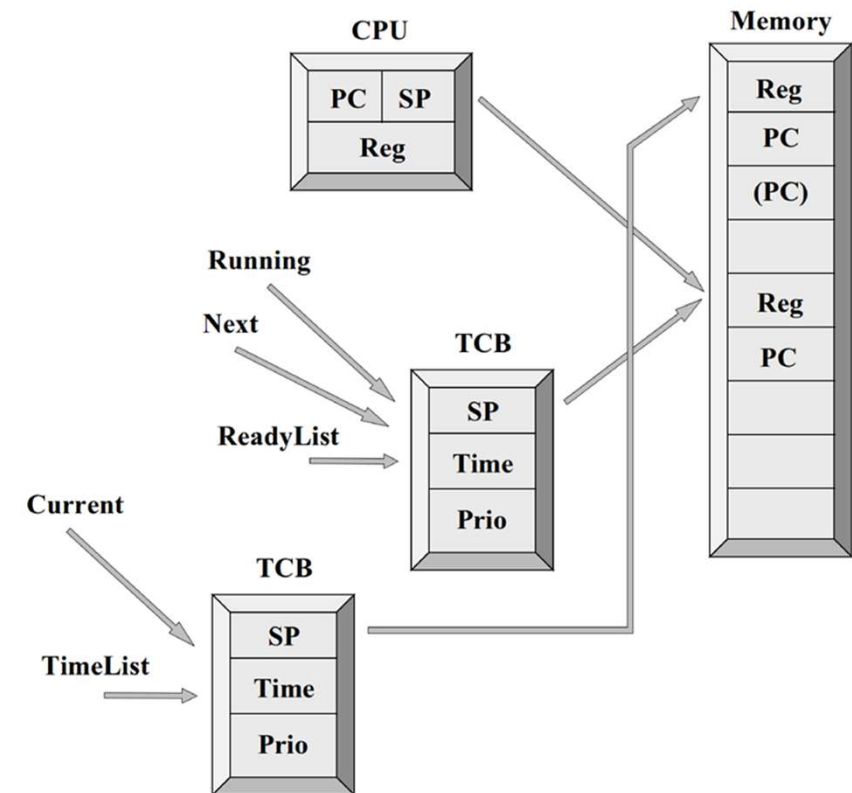

Processer : växla/byta : byt stack

- Sätt SP i TCB för körande process (Current) till samma som SP i CPU
- Sätt SP i CPU till SP i TCB för den process som ska starta, dvs Next

Nu har vi bytt stack i CPU:n från nuvarande process (Current) till nästa process (Next).

Stackbytet är genomfört:

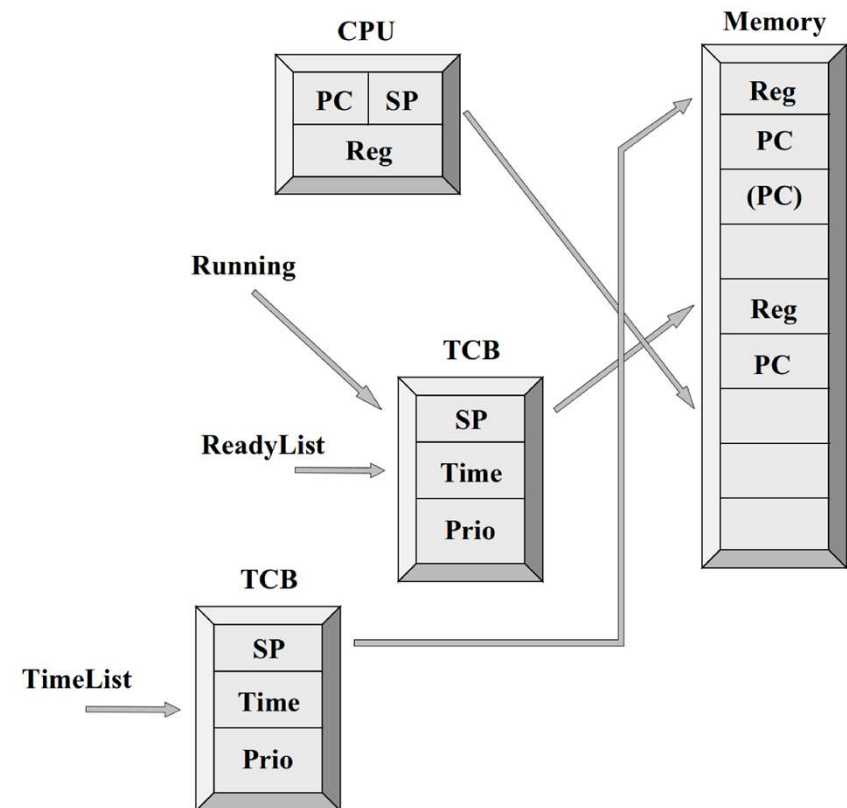
Processer : växla/byta : återta kontext

- Kopiera Reg från stacken för den process som ska starta, dvs Next, till Reg i CPU:n
- Kopiera PC från samma stack till PC i CPU:n

I och med att PC i CPU:n får ett nytt värde så fortsätter exekveringen vid den adressen, dvs vid den nya processen som nu är körande (Running)

Stegen ovan att återta Reg och PC till CPU:n kan typiskt (beroende på processorarkitektur) göras med ett återhopp från ett avbrott, dvs den assemblerinstruktion som gör det.

Processbytet är genomfört:

Processer : växla/byta : avbrott

- Funktionaliteten för kontext-bytet måste skrivas i assembler, eftersom operationerna är arkitekturberoende och går inte att styra via ett högnivåspråk som C.
- Funktionen `si_wait_n_ms()` måste köras med avbrott avslagna! Detta bl a för att `Schedule` anropas och ett avbrott kan initiera ett nytt processbyte, med nytt anrop av `Schedule` (under pågående `Schedule`), vilket kan ge oanade konsekvenser.
- Även andra kritiska funktioner i realtidssystemets kärna, såsom `Wait` och `Signal`, måste köras med avbrott avslagna

Princip för `si_wait_n_ms()`:

```
void WaitTime (int time) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    Update_TCB(time);
    Save_Regs();
    int id=Remove_from_ReadyList();
    Add_to_TimeList(id);
    Schedule();
    ENABLE_INTERRUPTS();
}
```

`Schedule` ovan (kanske) anropar ny process som ska köra.

- När returnerar man från `Schedule()`?
- När kommer vi tillbaka till `ENABLE_INTERRUPTS()`?

Princip för `si_sem_wait()`:
”`sem_wait()` i Linux”

```
void si_sem_wait(struct sem *s) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (s->counter>0) {
        s->counter--;
    } else {
        // flytta oss från ReadyList[]
        int id=Remove_from_ReadyList();
        // till semaforens WaitList[]
        Add_to_WaitList(s->wait_list,id);
        // byt till process med högst prio
        Schedule();
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Princip för `si_sem_signal()`:
”`sem_post()` i Linux

```
void si_sem_signal(struct sem *s) {
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (!empty(s->wait_list)) {
        // hitta process som väntar med högst prio
        int id=remove_highest_prio(s->wait_list);
        // lägg till i ReadyList[]
        Add_to_ReadyList(id);
        // byt till process med högst prio
        Schedule();
    } else {
        s->counter++;
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Princip för `si_ev_await()`:
”`pthread_cond_wait()`” i Linux

```
void si_ev_await(si_event *ev)
{
    int pid;
    DISABLE_INTERRUPTS;
    if (!wait_list_is_empty(
        ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE))
    {
        pid = wait_list_remove_highest_prio(
            ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
        ready_list_insert(pid);
    } else {
        ev->mutex->counter++;
    }
    pid = process_get_pid_running();
    ready_list_remove(pid);
    wait_list_insert(ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE, pid);
    schedule();
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Princip för `si_ev_cause()`:
”`pthread_cond_broadcast()`” i Linux

```
void si_ev_cause(si_event *ev)
{
    int pid, done;
    DISABLE_INTERRUPTS;
    done = wait_list_is_empty(
        ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
    while (!done)
    {
        pid = wait_list_remove_one(
            ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
        wait_list_insert(
            ev->mutex->wait_list, WAIT_LIST_SIZE, pid);
        done = wait_list_is_empty(
            ev->wait_list, WAIT_LIST_SIZE);
    }
    ENABLE_INTERRUPTS;
}
```

Stark / Svag semafor

... Och semafor med time-out

Stark/Svag semafor

Stark semafor

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

Stark/Svag semafor

Stark semafor

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark/Svag semafor

Antag följande scenario:

Task P1: (hög prioritet)

```
while(1)
{
    si_sem_wait(&S);
    //KRITISK REGION
    ...
    si_sem_signal(&S);
}
```

Task P2: (låg prioritet)

```
while(1)
{
    si_sem_wait(&S);
    //KRITISK REGION
    ...
    si_sem_signal(&S);
}
```

I den kritiska regionen kan det tänkas att något händer (t ex usleep) som orsakar processbyte.

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

1) P1 blir körande, eftersom den har högst prioritet

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan	S	R	WS	
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

2) P1 gör wait, S--


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```


Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

3) Antag nu ett processbyte, t ex P1 gör sleep => P2 kör
 OBS, P1 har inte släppt semaforen

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

4) P2 gör wait, P2 flyttas till WS då S=0


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

5) P1 gör signal, P2 -> R, OBS S=0 fortfarande

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan	S	R	WS	
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

6) P1 har högst prio i R och får fortsätta köra

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P2, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

7) P1 gör wait (igen), S=0 så P1 -> WS och P2 får köra


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om count>0 i Mutex
  {
    count-- i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  om WaitList i Mutex är en tom lista
  {
    count++ i Mutex
  }
  annars
  {
    flytta TCB med högst prio från
    WaitList i Mutex till ReadyList,
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan	S	R	WS	
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

8) P2 gör signal, P1 -> R och får köra (ty högst prio)

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Stark semafor

Orsak	Verkan	S	R	WS	
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	0	P1, P2		5)
	P1	0	P1, P2		6)
P1:wait	P2	0	P2	P1	7)
P2:signal	P1	0	P1, P2		8)
P1:signal	P1	1	P1, P2		9)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

9) P1 gör signal, ingen i WS så S++, P1 fortsätter köra

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om count>0 i Mutex
    {
        count-- i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    om WaitList i Mutex är en tom lista
    {
        count++ i Mutex
    }
    annars
    {
        flytta TCB med högst prio från
        WaitList i Mutex till ReadyList,
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Vad händer?

-Trots att P1 har högre prioritet får P2 köra (rad 7)

För en **stark semafor** kan inte en högprioriterad process göra anspråk på en resurs flera gånger i följd då en annan process (även om den har lägre prioritet) gjort anspråk på resursen under tiden den var reserverad av den högprioriterade processen.

Det garanterar att den process som aktiveras av signal får köra (kanske inte direkt) någon gång, och *undviker svält* då en lågprioriterad process inte kan stängas ute.

Funktionaliteten kan ändras till att bli en **svag semafor**, som då *tillåter svält* och en högprioriterad process garanteras att alltid få köra.

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

1) P1 blir körande, eftersom den har högst prioritet

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

2) P1 gör wait, S--

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

3) Antag nu ett processbyte, t ex P1 gör sleep => P2 kör
 OBS, P1 har inte släppt semaforen

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

4) P2 gör wait, P2 flyttas till WS då S=0
 P1 blir körande

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

5) P1 gör signal, P2 flyttas till WS, OBS: S++

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

6) P1 fortsätter köra, ty P1 har högst prio

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  så länge count==0 i Mutex
  {
    flytta körande process TCB från
    ReadyList till WaitList för Mutex,
    anropa Schedule
  }
  count-- i Mutex
  avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
  avbrott av
  nollställ flagga för att anropa Schedule
  om WaitList i Mutex inte är en tom lista
  {
    flytta TCB med högst prio från WaitList
    i Mutex till ReadyList,
    sätt flagga för att anropa Schedule
  }
  count++ i Mutex
  om flagga för anrop av Schedule är satt
  {
    anropa Schedule
  }
  avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

7) P1 gör wait, S!=0 så S--
 Precis samma läge som steg 2) ovan
 P2 utsvulten


```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```

Svag semafor

Orsak	Verkan				
	Kör	S	R	WS	
Init	P1	1	P1, P2		1)
P1:wait	P1	0	P1, P2		2)
	P2	0	P1, P2		3)
P2:wait	P1	0	P1	P2	4)
P1:signal	P1	1	P1, P2		5)
	P1	1	P1, P2		6)
P1:wait	P1	0	P1, P2		7)
P1:signal	P1	1	P1, P2		8)

Kör : Körande process
 S : Semaforens värde
 R : Ready-list
 WS : Väntelista semafor

8) P1 gör signal, ingen i WS, S++

```
void Wait(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    så länge count==0 i Mutex
    {
        flytta körande process TCB från
        ReadyList till WaitList för Mutex,
        anropa Schedule
    }
    count-- i Mutex
    avbrott på
}
```

```
void Signal(SCB *Mutex)
{
    avbrott av
    nollställ flagga för att anropa Schedule
    om WaitList i Mutex inte är en tom lista
    {
        flytta TCB med högst prio från WaitList
        i Mutex till ReadyList,
        sätt flagga för att anropa Schedule
    }
    count++ i Mutex
    om flagga för anrop av Schedule är satt
    {
        anropa Schedule
    }
    avbrott på
}
```


Semafor med time-out

Man kan implementera en semafor med utökad funktionalitet, t ex time-out.
Dvs vänta bara en viss tid på att semaforen blir ledig, annars gör nåt annat:

-Wait_timeout:

Om resursen är ledig

    minska count med ett och returnera 0

annars

    flytta till WaitList och TimeList och

    vänta en viss maximal tid och

    returnera 1, eller tills någon gör

    signal på semaforen och returnera 0.

-Signal_timeout:

Om WaitList är tom

    öka count med ett

annars

    ta bort från WaitList och TimeList,

    placera i ReadyList

    kör Schedule

Om 0 returneras har resursen reserverats

Om 1 returneras har resursen **inte** reserverats

Kan `ReadyList[]` vara tom, dvs ingen process är redo att köra?

-Ja, antag att vi har bara två processer och både ligger i `si_wait_n_ms()` (motsv `usleep`)
Då låter man operativsystemet köra en idle-process, t ex:

```
void idle_task(void)
{
    while(1) {
        enable_low_power_mode();
    }
}
```

Man kan alltså lägga idle-processen som en vanlig process i `ReadyList[]`, vilket förstås innebär att även idle-processen under vissa förutsättningar kan flyttas till t ex `WaitList[]`.

Att vänta på semaforer i avbrottsrutiner är av det skälet en dålig ide.

Vad händer om en programmerare använder stackpekaren i sitt program till något annat än en stack?

-Inbyggt system: Programmeraren får skylla sig själv

-Generellt OS: För att undvika att programmeraren kraschar hela datorn, utan bara sitt eget program, har man en stack för användare och en annan stack för operativsystemet.

Ex i 68000: SSP (Supervisor Stack Pointer)
USP (User Stack Pointer)

ARM/x86/etc har motsvarande funktioner

Information till Lab 5

Information till Lab 5

- Modifiera Lab3 och Lab4 : Ta bort `usleep`, `draw_lift`, `printf ...` och inför funktionalitet för att mäta resans tid
- Optimera Lab3 och Lab4 : Fler händelsevariabler (Lab3), fler förplanerade resor (Lab4)
- Gör en valbar (betyder inte frivillig) uppgift:
  - VIP-resande
  - Standardavvikelse, Max-tid, Min-tid
  - Tid för att skicka meddelande, tid för att göra broadcast
  - Vad händer när man använder flera kärnor/processorer?
  - Lab3 där hissen ”sköter allt”. Lab4 där personen ”sköter allt”.
- Visa resultat grafiskt : T ex spreadsheet i Libreoffice, för 10, 20 ... 90, 100 resande
- Lab 5 kan även redovisas via en rapport

Anders Nilsson

www.liu.se